

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ในคดีอาญา หมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๕๑ ของศาลอาญา ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖ ๒๗ ๒๘ และ ๒๗๒ เป็นอัน ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖

คดีนี้ได้ความตามคำร้องของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้องว่า ผู้ร้องได้เป็นโจทก์ฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑ นายพรชัย ล้อมปกรณ์ ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ขอให้ฟ้องเท็จ และเบิกความเท็จ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ๑๗๗ และ ๕๑

ศาลอาญาได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา ศาลอาญามีคำสั่งว่า ฎีกาของโจทก์ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๒๒๐ จึงไม่รับฎีกา

โจทก์อุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาต่อศาลฎีกา

คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาว่า การที่ศาลอาญามีคำสั่ง ไม่รับฎีกาของโจทก์โดยอ้างว่าเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ อันเป็นการขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ที่จะได้รับความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ที่ว่าการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และมาตรา ๒๗ ที่ว่า สิทธิที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันศาลโดยตรงในการใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง ประกอบกับบุคคลย่อมใช้สิทธิของตนได้เท่าที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี ของประชาชน และบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ นี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

โจทก์จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ขอให้ศาลส่งความเห็นของโจทก์มาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ศาลอาญาได้ส่งคำร้องของโจทก์ไปยังศาลฎีกา ศาลฎีกาได้สั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และได้ส่งคำร้องของโจทก์ไปยังกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมได้ส่งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ แล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งศาลฎีกาได้ส่งมาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ไว้ดำเนินการต่อไป

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องของผู้ร้องคดีมีปัญหาจะต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ๒๗ ๒๘ และ ๒๗๒ เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ หรือไม่ ในการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเห็นสมควรแยกการพิจารณา ออกเป็น ๓ ประเด็นคือ

๑. มาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะยกขึ้นใช้บังคับแก่คดี ตามความหมายในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

๒. บทบัญญัตินี้เป็นการตัดสิทธิมิให้คู่ความฎีกาต่อศาลฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ หรือไม่

๓. การที่ศาลอาญาสั่งไม่รับฎีกาเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ๒๗ ๒๘ หรือไม่

ประเด็นตามข้อ ๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ กฎหมายที่ศาลยุติธรรมใช้ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีแยกเป็น ๒ ประเภท คือ กฎหมายวิธีสบัญญัติและกฎหมายสารบัญญัติ สำหรับกฎหมายวิธีสบัญญัติที่คู่ความหรือโจทก์ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญา คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนที่เกี่ยวกับการบรรยายฟ้อง คือ มาตรา ๑๕๘ ซึ่งบัญญัติว่า “ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมี (๑) ถึง (๗) โดยเฉพาะใน (๕)

โจทก์ต้องบรรยาย “การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ฯลฯ” และใน (๖) โจทก์ต้อง “อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด” ตามคำฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นเรื่องโจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยว่าได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา โจทก์ได้บรรยายถึงการกระทำของจำเลยว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้เข้าเป็นโจทก์ร่วมและเบิกความในคดีอาญาที่พนักงานอัยการประจำศาลแขวงเชียงใหม่ฟ้องโจทก์ในข้อหาว่าปลอมเอกสาร (ใบมอบอำนาจให้ขายที่ดิน) และใช้เอกสารปลอมอันเป็นการฟ้องเท็จ และเบิกความเท็จในคดีอาญาดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ๑๗๗ และ ๕๑ ขอให้ศาลลงโทษจำเลยตามบทมาตราดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) (๖) ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยโจทก์ไม่ต้องอ้างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่โจทก์ใช้บรรยายฟ้องดังกล่าวมาในคำฟ้องด้วย สำหรับการพิจารณาและคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า “คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ฯ เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ” และในมาตรา ๑๘๕ กับมาตรา ๑๘๒ ในหมวดเดียวกันบัญญัติว่า มาตรา ๑๘๕ “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี ฯลฯ ให้ศาลยกฟ้องปล่อยจำเลยไปเมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดและไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด” กับมาตรา ๑๘๒ วรรคแรก บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษาเกินคำขอหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มิได้กล่าวในฟ้อง” แต่คดีนี้เป็นคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ซึ่งมาตรา ๑๖๒ (๑) บัญญัติให้ศาลไต่สวนมูลฟ้อง โดยกฎหมายมีความประสงค์ เพียงว่าคดีพอมีมูลตามข้อกล่าวหาในฟ้องหรือไม่ หากพอมีมูลศาลก็รับประทับฟ้อง หากไม่มีมูลศาลก็พิพากษายกฟ้อง คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจึงต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๘๒ ๑๘๕ และ ๑๘๒ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหากราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาการบรรยายฟ้องของโจทก์ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๘ โดยไม่ต้องอ้างบทมาตราเกี่ยวกับการบรรยายฟ้องมาในคำฟ้อง ส่วนการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยกระทำความผิดและบทมาตราที่ขอให้ศาลลงโทษ โจทก์ต้องอ้างมาให้ชัดเจนในคำฟ้องตามมาตรา ๑๕๘ (๕) (๖) เพราะกฎหมายห้ามมิให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยเกินคำขอหรือที่มิได้กล่าวในฟ้อง ส่วนในการยื่นฎีกาต่อศาลฎีกามีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ และ ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติในกฎหมายวิธีสบัญญัติใช้บังคับแก่คู่ความและศาลให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามที่มีกฎหมายบังคับไว้โดยเฉพาะ มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ที่จะห้ามมิให้คู่ความยื่นฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ไม่ว่าจะเป็นฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๒๑ ในกรณีที่ศาลชั้นต้น

สั่งรับฎีกาตามมาตรา ๒๒๐ โดยไม่มีการอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๒๑ ส่งขึ้นไปยังศาลฎีกา จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบ ศาลฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัยให้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๕๑/๒๕๕๐ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่ใช้บังคับแก่คู่ความและศาลให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนต่างๆ ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นว่าในคดีอาญา “บทกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี” ตามความหมายในมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คือ ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดกฎหมายนั้น ที่โจทก์ประสงค์ขอให้ศาลลงโทษจำเลยผู้กระทำความผิดซึ่งโจทก์ต้องบรรยายมาในคำฟ้องตามมาตรา ๑๕๘ (๕) (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้หมายถึงกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งใช้สำหรับคู่ความและศาลในการดำเนินกระบวนการด้วย ดังนั้นที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ๆ ละ” จึงมิได้หมายความว่าศาลจะใช้บังคับมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังที่ผู้ร้องอ้าง

ประเด็นข้อ ๒ เห็นว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญมีวัตถุประสงค์ในการจัดระเบียบการใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยมาตรา ๓ ได้บัญญัติให้ศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๗๑ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น ในการที่ศาลยุติธรรมจะใช้อำนาจตุลาการดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น กรณีที่รัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้แก่กรณีตามวรรคสอง ของมาตรา ๒๗๒ บัญญัติให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยมีมาตรา ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๒๕ และมาตรา ๓๓๒ ในบทเฉพาะกาลบัญญัติให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และรัฐธรรมนูญได้กำหนดวิธีการนำคดีมาสู่ศาลตลอดจนการพิจารณาพิพากษาไว้เป็นพิเศษโดยไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ตามลำดับชั้นเหมือนคดีอาญาทั่วไป ส่วนกรณีตามกฎหมายอื่นได้แก่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๔ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากร และวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๔ บัญญัติใจความสำคัญว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานและของศาลภาษีอากรให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดสิบห้าวัน และหนึ่งเดือน ตามลำดับ นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น โดยไม่ต้อง

ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลอุทธรณ์ตามลำดับชั้นเหมือนคดีอื่นๆ ดังนั้นที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่าศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา จึงเป็นการจัดระเบียบและโครงสร้างในการใช้อำนาจตุลาการของศาลยุติธรรมว่ามี ๓ ชั้น เว้นแต่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น มิใช่เป็นบทบัญญัติให้สิทธิแก่คู่ความดำเนินคดีในศาลยุติธรรมได้ตลอดทั้ง ๓ ศาล ดังที่ผู้ร้องอ้าง ศาลทั้ง ๓ ชั้น จะมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีได้แค่ไหนอย่างไร มีบัญญัติไว้ใน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม หมวด ๒ ว่าด้วย “เขตอำนาจศาล” ตามมาตรา ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ โดยเฉพาะศาลฎีกามีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐ วรรคแรก ความว่า “ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น” บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกาสำหรับคดีอาญาเกี่ยวกับเรื่องตามคำร้องของโจทก์ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๒ ว่าด้วยการฎีกาโดยเฉพาะมาตรา ๒๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” และมาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า “ในคดีที่ห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาคต่อไป” มาตรา ๒๒๑ จึงเป็นบทยกเว้นของมาตรา ๒๒๐ เมื่อฎีกาโจทก์ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามมาตรา ๒๒๐ โจทก์ประสงค์จะฎีกาเพื่อให้ศาลสูงสุดวินิจฉัยโจทก์ก็ต้องดำเนินการตามที่มาตรา ๒๒๑ บัญญัติไว้ก่อน การที่โจทก์ยื่นฎีกาต่อศาลชั้นต้น เมื่อศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฎีกา โจทก์จึงได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับฎีกาไปยังศาลฎีกา โดยโจทก์ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒๑ ศาลฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัยให้ เพราะศาลฎีกาก็ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการฎีกา คือ มาตรา ๒๒๐ ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกัน ที่โจทก์อ้างในคำร้องว่ามาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติตัดสิทธิโจทก์มิให้ยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงไม่มีเหตุผลสนับสนุน ไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นข้อ ๓ ผู้ร้องอ้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ซึ่งบัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า บทบัญญัติมาตรานี้น่าจะมีความหมายว่า การที่มนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่ใหญ่ในสังคมที่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจรัฐเช่นประเทศไทย องค์กรผู้ถือและใช้อำนาจรัฐต้อง

ไม่กระทำการอันเป็นการเบียดเบียน ช่มเหงรังแก หรือทำร้ายคนอื่นที่ไม่มีอำนาจรัฐโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลเหล่านั้น ตลอดจนการใช้อำนาจรัฐก็จะกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มิได้ แต่การดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมของประเทศย่อมต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นกติกาสำหรับผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดความยุติธรรมแก่ทุกคน โดยเฉพาะกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับคู่ความและศาลถือปฏิบัติในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความยุติธรรมแก่ทุกคน ไม่ว่าโจทก์ จำเลย และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ดังนั้นการที่ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่ใช่กรณีที่องค์กรของรัฐใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของโจทก์ เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่คู่ความทุกฝ่ายและผู้เกี่ยวข้องในคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ข้ออ้างของผู้ร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ผู้ร้องได้อ้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ ๒๘ ว่าผู้ร้องได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรอง เมื่อศาลอาญาไม่รับฎีกาของผู้ร้องไว้ดำเนินการต่อไป ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินคดีของผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องสามารถยกขึ้นใช้สิทธิทางศาลได้ ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอันใช้บังคับมิได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า บุคคลใดก็ตามที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ย่อมมีสิทธิยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาล รวมทั้งศาลรัฐธรรมนูญด้วย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้วย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ โดยบัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญผูกพันองค์กรต่างๆ ตามที่มาตรา ๒๗ บัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในมาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๖๕ ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปวงชนโดยทั่วไป ส่วนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในคดีอาญา รัฐธรรมนูญได้แยกบัญญัติรับรองไว้ต่างหากในหมวด ๘ ว่าด้วยศาลตั้งแต่มาตรา ๒๓๗ ถึง มาตรา ๒๕๗ โดยเฉพาะโดยไม่ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้เป็นพิเศษให้บุคคลมีสิทธิดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลทุกชั้น โดยเฉพาะการมีสิทธิยื่นฎีกาต่อศาลฎีกาได้ทุกกรณีแต่อย่างใด ดังนั้นการยื่นฎีกาในคดีอาญาซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๒๐ ๒๒๑ บัญญัติเป็นกฎเกณฑ์และข้อยกเว้นไว้แล้วคู่ความและศาลจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ การที่ศาลอาญามีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องซึ่งยื่นโดยไม่ถูกต้อง ตามที่กฎหมายบัญญัติจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แต่ประการใด ข้ออ้างของผู้ร้องจึงฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุผลดังวินิจฉัยข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะยกขึ้นมาใช้บังคับแก่คดี ตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ และมีใช้เป็นบทบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖ ๒๗ ๒๘ และ ๒๗๒ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ จึงให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายปรีชา เถลิมนิชย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ